

När svaren uteblir tynar

MR-kommissionens Nader Nadery om ockupation och självständighet

Nyligen avslutades SAKs stora internationella seminarium *Afghanistan – en demokrati i utveckling?* Under två dagar i november fanns många intressanta talare på plats i Stockholm. Du kan läsa mer om seminariet i nästa nummer av *Afghanistan-nytt*. Men redan här och nu kan du läsa om vad Nader Nadery från Afghanistans oberoende människorättskommission talade om under avdelningen *Afghanistan – A New Great Game*.

TEXT: NADER NADERY

ÖVERSÄTTNING: CHARLOTTE HJUKSTRÖM

Jag ska inte gå in på de juridiska och tekniska aspekterna av de internationella lagarna. Jag vill bara delge er mina allmänna funderingar ur ett socialt och politiskt perspektiv på frågan. Vintern 1998 genomförde jag en enkätundersökning för att spåra orsakerna till den långvariga konflikten och studera frågan om maktens legitimitet i Af-

ghanistan. Många afghaner i olika delar av landet sa då till mig att det enda sättet att få stopp på inbördeskriget skulle vara ett ingripande av internationella fredsbevarande styrkor med USA i spetsen. Vid den tiden spelade Afghanistan inte någon roll i den internationella politiken. Denna dramatiska förändring i tankandet hos de många afghaner som så länge hade kämpat så hårt för sin självständighet var inte så överraskande för mig, som själv är afghan. I mina samtal och intervjuer med många av de lokala ledargestalterna runt om i landet den vintern fick jag ofta höra att "om USA bara ville ingripa, skulle det gå lätt att få slut på stridigheterna här i Afghanistan".

Händelseutvecklingen efter den 11 september 2001 har visat att de vanliga människorna i Afghanistan hade rätt. Afghanerna välkomnade koalitionsstyrkorna och de internationella säkerhetsstyrkorna (Isaf) i stora delar av landet och betraktade dem inte som ockupationsstyrkor utan som

allierade i kampen mot krig, förtryck och övergrepp.

Koalitionsstyrkorna och det FN-mandaterade Isaf-styrkorna har gett människorna hopp inför framtiden, något som visar att majoriteten av afghanerna tror på en framgångsrik fredsprocess och en återuppbyggnad av landet. Men samtidigt har ett antal händelser under de senaste tre åren på en del håll gett upphov till osäkerhet kring koalitionsstyrkornas roll.

Under de tre gångna åren har Afghanistans oberoende kommission för mänskliga rättigheter (AIHRC) tagit emot över 120 anmälningar om allvarliga övergrepp från koalitionsstyrkornas sida. Anmälningarna handlar bland annat om intrång i privatbostäder, frihetsberövanden utan laglig rätt eller rättslig prövning, att människor har berövats kläder, sömn eller mat, att man har tvingats stå eller huka sig under lång tid, sexuella övergrepp, misshandel, tortyr och dödsfall.

Vi har haft stora svårigheter att

MARKUS HÅKANSSON

förtroendet

bekräfta eller dementera dessa anklagelser eftersom kommissionen inte har tillträde till arrestlokalerna och inte får någon information därifrån trots många officiella förfrågningar. Koalitionssstyrkornas övergrepp i samband med jakten på terrorister, avslöjandena om misshandel och tortyr av afghanska fångar och misslyckandet med att korrigera potentiella problem har lett till ett politiskt missnöje. Detta har gynnat extremisterna, som gör allt för att utmåla koalitionssstyrkorna som ockupanter och vända folket emot dem.

När människorna inte får några svar på sina frågor om fängslade anhöriga vare sig från regeringen, AIHRC eller någon annan nationell institution börjar de ifrågasätta den afghanska statens makt och auktoritet. De förlorar också förtroendet för människorättskommissionen och börjar tvivla på dess oberoende. Även om afghanerna är medvetna om vikten av att bekämpa terrorismen för att uppnå stabilitet i Afghanistan, regionen och världen,

måste de övergrepp som ger ett intryck av att landet är ockuperat upphöra. Annars kommer de att fortsätta underminera det positiva arbetet för fred och utveckling som det internationella samfundet har bidragit med under de senaste fyra åren. Varje gång någon internationell konferens diskuterar när Isafs eller koalitionen styrkor ska lämna Afghanistan, grips majoriteten av afghanerna av oro för sin framtid och för landets politiska och ekonomiska utveckling. De som bekämpar kriget mot terrorismen och det internationella stödet till Afghanistan kan därför bara besegras om koalitionssstyrkornas verksamhet blir reglerad av klart definierade och offentligt tillgängliga principer, vilket också skulle stärka den mycket positiva roll som spelas av de provinsiella rekonstruksteamerna (PRT:s) runt om i landet.

Nader Nadery arbetar för Afghanistans oberoende kommission för mänskliga rättigheter.

